

Landøkonomiske Meddelelser fra forskellige Egne.

Fra Amager. Hvad Kornhøsten angaar, da har Amager en Høst at opvise, som er sjælden. Det gamle Ord »Lejesæd gjør ingen Mand fattig«, kan vel ogsaa anvendes her, og baade for Rug og Byg kan det kun siges, at vi have en glimrende Afgrøde. Havren har ligeledes givet et fortrinligt Udbytte.

Af Handelsplanter dyrkes der en Del herude, navnlig Havesager og andet, der finde nogenlunde Afsætning og Aftræk i Hovedstaden, men foruden disse gamle gangbare Varer som Hvidkaal, Gulerødder, Selleri o. lign., har Dyrkning af Tomater trængt sig stærkt frem og indtager allerede en ikke lille Plads. Sommeren har imidlertid nok ikke været heldig for denne Kultur, der særlig ynder Tørre og Varme. Dyrkning af Tomater fordrer sikkert ogsaa Erfaring og Øvelse, som ikke enhver paa Forhaand kan siges at være i Besiddelse af. Hvidkaalskulturen — der her paa Øen har en mangeaarig Tradition — har i de senere Aar været drevet i en saadan Udstrækning, at Amager har exporteret betydelige Mængder til andre Lande, ja endog til Amerika. Men den har nu ved de forskellige Landes Beskyttelsestold (for nylig ogsaa i Amerika omtr.: 11 Øre pr. Hoved) faaet et føleligt Knæk.

For Brakjorden (Hel- og Halvbrak med alle Afskygninger) har Sommeren ligeledes været overordentlig gunstig, idet et passende Nedslag i høj Grad fremskynder Forraadnelsen af Grønsværet og i det Hele Gjæringen i Jorden og Spiringen af al Slags Frøkrud. — Her benyttes selvfølgelig Halvbrak (Græsjord aftøjret eller slaaet), og forinden Pløjningen foregaar af denne Jord, behandles den 3 à 4 Gange med en Grubber fra Mortensen, Bolbro, og en svær Patentharve fra Fogh ved Viborg. — Denne Bearbejdning, der vel er stræng for Hestene, (der maa 3 for hvert Redskab), er ogsaa fuldstændig i Stand til at gjøre en saadan Halvbrak aldeles fortrinlig. Jeg

anser Begyndelsen af Juli for den sidste Periode, hvor Pløjningen af Græs-jorden maa være udført. — Denne Pløjning foregaar her almindelig til 7 à 8“s Dybde, Jorden harves og tromles til og holdes nu med Harve og Tromle indtil Midten af September, da Gødningen paaføres 20 Læs pr. Td. Land og nedpløjes umiddelbart til Rugen, som saa saas. — Ved en saadan Behandling kan Jorden fuldstændig komme til at se ud, som om den var behandlet som Helbrak.

Hvad Landbruget iøvrigt angaar, da kan det ikke nægtes, at der mange Steder er svage Punkter, som burde besejres. — Dets Ejere eller Brugere ere desværre ikke Herre over Situationen i den Grad, som de burde være. — Hvor tit ses ikke Jordene at være urene i en forfærdelig Grad, fordi den anvendte Behandling, der er kostbar nok, er planløs og forfejlet, og hvor tit er hele Kvægholdet desværre ikke uden Plan. — Der er selvfølgelig andre svage Punkter i Bedriften, men jeg anser dog Jordens Urenhed og Manglen paa Ævne mange Steder til at klare Kvægholdet for de aller-væsentligste Skjær, hvorpaa Landbrugets Skib strander eller ialtfald lider stærkt Havari.

Fra Taastrupegnen. Vejret var i den egentlige Mejningsperiode yderst uheldigt, og naar der ikke er sket større Skade, end Tilfældet har været, da er Grunden væsentlig den, at det ikke var saa varmt, at Sæden blev rigtig tilbøjelig til at spire i Hobene. — Mejemaskiner kunne saa godt som slet ikke bruges før den 1ste September, og de bornholmske Stakke, der i mange Tilfælde ere saa fortræffelige, heller ikke, da Sæden maa være tør og vejret, før den kan pakkes sammen paa den Maade; men det har atter iaar vist sig, hvor stor Betydning det har, at Hobsætningen er foretaget med Omhu, at Negene ere satte ret op og fast sammen.

Kreaturpriserne ere vedvarende høje, og den Bevægelse, som i de senere Aar har været oppe for Selvtillæg, har derved faaet et yderligere Stød fremad; gode Kalve ere derefter stærkt efterspurgte.

Fra Jyderupegnen. Høsten var jo vanskelig i Be-

gyndelsen, og hos os viste det sig som sædvanlig, at naar man binder Sæden tør og sætter den i Stakke, som vi her have brugt i mange Aar, saa skader Regnen ikke synderligt, og saasomt det er Tørvejr, og man vil tage Dæknegene af, kan man kjøre ind, medens Andre gaa og Intet kunne bestille. En Del Havre og nogen Blandsæd have vi mejet med Mejemaskine ligesom vor Vaarhvede, hvilket iaar har fremmet Gjærningen godt, da der overalt var Trang til Mandskab. Det er jo en Ulempe ved Maskinmejning, at Havren ved de mange Kløver blev slaet fast sammen, og iaar have vi maattet vende den, for at faa den tør, da Laget var saa tykt.

Jeg frygter for, at der vil komme meget vanskelige Forhold over Agerbruget fra den socialistiske Side; jeg synes, at der er ligesom en Følelse af, at Socialismen snart vil naa os og med de nuværende Priser og Skatter kan Jorden ikke bære de forøgede Arbejdsudgifter, som sikkerlig ville fordres. Det forekommer mig derfor at være al Grund til at overveje, om ikke en Sammenslutning af Arbejdsgivere bør finde Sted, for at modstaa Kampen, som absolut vil komme.

Fra Samsø. Med Betænkelighed gik man Høsten imøde, da August Maaned begyndte med samme urolige Vejr som i den tidligere Sommer, der tildels holdt sig under hele Rughøsten, saa at mange, der ej gav sig Tid, kun fik Rugen halvtør ind. Man haabede paa bedre Septembervejr, og denne Forventning bekræftede sig heldigvis. Det først mejede Byg vilde under de urolige Vejrforhold have lidt en hel Del, hvis ikke Høstmaaden her — strax at binde op og sætte i løs Hob — havde vist sin gavnlige Indflydelse fremfor at lægge Bygget paa Skaar. I sin Helhed kan den rige Høst iøvrigt betragtes som udmærket bjærget, og mange Aar har Landmanden maattet savne de mange Stakke, som nu omgive hver Gaard og fryde hans Øje.

Med den rige Høst for Øje er der jo selvfølgelig Udsigt til, at man i Vinter kan strø og fodre rigeligt og rundeligt uden saadanne Bekymringer som ifjor, da man næsten maatte tælle hvert Straa for at kunne fodre igjennem. Møddingen

gav ogsaa i Sommer Bevis paa, hvor knapt det havde været med Strøelse, hvilket saaledes ogsaa kom til at svie til Brakmarken.

Fra Kallundborgeggen. Høbjærgningen fra Agerjorden var ganske god, dog meget forskjellig, alt eftersom Bevoxningen i de nye Kløvermarker var tyk eller tynd; hvor det første var Tilfældet, var Afgrøden paa gjødningskraftige Jorder udmærket; men hvor Kløveren var bleven borte formedelst forrige Aars Tørke, fyldte Agerhøet lidt nok, skjøndt det som Regel havde god Længde. Kvaliteten var ogsaa meget forskjellig, da Vejret var uroligt i Høsttiden; men hvor Høet blev hurtig revet og sat i smaa Stakke med senere Omsætning af disse, blev der høstet en særdeles god Vare. Enghøet fyldte godt paa gode ikke for lave Enge; men de sure Enge gav kun et ringe Udbytte af daarlig Kvalitet. Vejret var ogsaa uheldigt for Engslætten, navnlig i den første Tid; men hvor man spredte Græsset strax og rev det hurtig, blev Kvaliteten meget god.

Høsten maa siges at være særdeles god her paa Eggen; med Hensyn til Fyld mindes man ikke at have set en saa rig Høst gennemgaaende; men Foldudbyttet vil rigtignok ikke svare til de meget store Forventninger, der engang næredes.

Fra Korsøreggen. En ualmindelig stor Høst i Fyld og paa de større Gaarde særdeles godt høstet, som Følge af, at man var noget længere tilbage og ret fik Gavn af det gode Vejr. Paa mindre Steder er megen Sæd kjørt for tidlig ind og Kvaliteten som Følge deraf en Del forringet. Her paa Gaarden fik vi Rugen bjerget imellem den 2den og 11te August, altsaa uden en Draabe Regn; men hvem, der ikke var saa heldig netop i de Dage, har faaet mer eller mindre Skade paa Rugen, som mange Steder stod længe, inden den kunde komme ind. At der ved Baandene i Hvedenegene og i Bunden af Byghobene fandtes enkelte spirede Ax, kan ikke benægtes, men dog i forsvindende Grad. Det var her paa Gaarden især

Hvede- og Byghøsten, der var besværlig; thi disse to Afgrøder vare netop modne i Regnperioden, og begge vare meget besværlige at meje, især Bygget. Men det gode Vejr begyndte netop i rette Tid, saa ingen videre Skade skete, og det viste sig iaar som altid, at den, som gav Tid og ikke forivrede sig, fik alt tørt og godt i Hus. Havre og Blandsæd, som var noget senere modent, blev udmærket høstet. — Hvad Udbyttet angaar, da lyde Beretningerne meget forskellige, og noget bestemt kan vel endnu ikke siges. Hvedefoldene afhænge jo iaar saa meget af, om Hveden har været staaende eller ej. Jeg har hørt Beretninger fra 8 til 20 Fold, men jeg antager, at 14—16 Fold vil blive det almindelige. Stort Udbytte vil vistnok meget faa Steder fremkomme, og megen Smaasæd vil der vistnok blive, ligesom Udseendet ikke er det smukkeste, men fremviser en underlig mat Farve. I det Hele taget antager jeg, at Hveden og til Dels Rugen vil blive under et Middelaar, hvorimod Vaarsæden, Byg, Havre og Blandsæd ubetinget vil skjæppe særdeles godt. Byggets Farve vil nok lade en Del tilbage at ønske, og de betalte Priser ville nok vise sig at blive højst forskellige baade paa Byg og paa Hvede.

At den her paa Sjælland almindelige Maade at hobsætte paa har store Mangler, ere vistnok alle enige om, men det er meget vanskeligt, ja jeg tror næsten umuligt, at faa det forandret. Og i et Aar som dette, hvor man har omtrent det dobbelte Kvantum mod ifjor, er man glad paa hvad Maade det end sker og har ikke Tid til at gjøre Forsøg med andre maaske udmærkede Maader. At Mejemaskinerne have været ude, tror jeg nok, men vistnok med ringe Fordel; her idetmindste maatte vi strax holde op.

Fra Faxe—Rønnedeegnen. Høbjergningen foregik ikke iaar her paa Egnen under de allerheldigste Vejrforhold, idet en Del Hø fik Regn inden Stakningen, og følgelig tabte i Kvalitet; men en stor Del blev dog høstet godt, navnlig hvor man var omhyggelig og paapassende, og det, som blev stakket godt og i rette Tid, led ingen væsentlig

Skade. I Kvantitet er her høstet en god Middelhøst saave af Ager som Eng. Agerhøet fyldte noget mindre end man efter Aaret skulde antaget, idet paa mange Marker Kløvereren tildels var gaaet bort i Blandingen, paa Grund af Svampeangreb, hvorimod rigtignok saa til Gjengjæld Græsserne bleve ualmindelig kraftige og grove, hvilket dog næppe var til Gavn for Kvaliteten.

Kornhøstens Udfald her paa Egnen maa siges at have været særdeles godt, idet saavel Vinter- som Vaarsæd har været stærkt fyldende, og dette har været Tilfældet saavel efter den tidlige som sildige Saaning; men der var rigtignok i ukrudbefængte Marker en Del mere af dette i det tidlige saaede, hvilket jo forresten er en gammel Erfaring. — Man ser ualmindelig mange Stakke ved Gaardene og i Markerne, et Tegn paa, at det har fyldt mere end almindeligt, hvorimod man, hvad Foldene angaar, næppe kan udtale sig bestemt endnu, da jo hidtil kun det allernødvendigste i Almindelighed er tærsket. Almindelig klages over, at Rugen folder mindre end man havde ventet, og at Kjærnen er lille og mindre vægtig. Hveden skal heller ikke folde særlig stærkt, hvorimod Kvalitetsvægten er temmelig god, fra 128—132 Pd. hollandsk. Vaarsæden roses for at give særdeles godt, hvor man har tærsket af denne.

Forøvrigt var Høstarbejdet meget besværligt i August Maaned paa Grund af det overmaade ustadige og regnfulde Veir, og det er vistnok ikke frit for, at der paa de mindre Gaarde, hvor man var tidlig paa Færde, er høstet en Del Sæd i mindre god Tilstand. Var August imidlertid ustadig, blev til Gjengjæld September begunstiget af et særdeles godt Høstvejr, saa hvem der ikke var for hidsige med Høsten, har kunnet bjærge Alt i fortrinlig Stand. Vi have saaledes her paa Gaarden af den rigeste Høst, jeg kan mindes vi have havt, ikke faaet et Neg hjem, som kunde ønskes bedre. Høstarbejdet trak imidlertid længe ud, var meget besværligt for Mejnningens Vedkommende, og derfor ogsaa forholdsvis dyrt. Maskinerne kunde aldeles ikke anvendes.

Roemarkerne tegne meget godt og have upaatvivelig

havt stor Gavn, navnlig for Kvalitetens Vedkommende, af det gode Vejr i September. Man klager over, at Kartoflerne have lidt meget af Sygdommen. En Del Rust har ogsaa været paa visse Sorter af Hveden, mindst paa Square-head-Hveden, Brand i Byg og Havre har ikke været saa almindelig som et foregaaende Aar, og efter Saasæd behandlet med varmt Vand efter Direkt. Jensens Anvisning, har Afgroderne været absolut brandfri.

Fra Præstøegnen. Hvorledes Udbyttet af Høsten vil være, er endnu vanskeligt at sige; man skal gaa mange Aar tilbage for at finde et Aar, der har givet saa mange Læs, men om Udbyttet af Kjærne vil staa i Forhold dertil, er jo endnu for tidligt at afgjøre. Vintersæden synes næppe at svare til Forventningerne; den har givet megen Lejesæd, og som Følge deraf er Kjærnen slet udviklet. Vaarsæden og da navnlig Havre har bedre taalt det fugtige Vejr og staa ret udviklet i Toppen. Ærterne modnedes iaar meget sildig, men synes at være gode; nogle Steder klages der over Angreb af Lus; men de synes dog ikke at have taget Overhaand.

Fra Vordingborgegnen. For Vordingborgegnen maa Udbyttet af Høsten betegnes som meget godt. Vel var Vintersæden for stærk, og gik som Følge deraf for tidlig i Leje og vil ingenlunde holde, hvad den lovede i Forsommeren, men de mange Læs, der er indbjerget pr. Td. Ld., vil dog nok give ret ordentligt; kun Skade, at baade Hvede og Rug er smaa-kjærnet og førstnævnte tillige graa og indskrumpen. Vaarsæden lover langt bedre. Ligesom Vintersæden fyldte den stærkt, saa man kan sige, at man ingensinde tidligere har høstet saa mange Læs Sæd, og det er ikke Faa, der iaar have høstet ligesaa mange Læs, som 1888 og 1889 tilsammen. Baade Byg, Havre og Blandsæd vil sikkert give gode Fold, men det er næppe rimeligt, at der produceres ret meget fint Maltbyg, da Sommeren har været for kold til at fremme Kjærrens Udvikling tilstrækkelig. Roerne ere noget smaatvoxende,

saa der tør næppe ventes noget stort Udbytte, hverken af Foderroer eller af Sukkerroer. Heldigvis kunne Foderroerne bedre undværes iaar end ellers, da den overordentlig rige Hø-høst vil være en god Støtte for Vinterfodringen. Det er især af Agerhø, der er høstet stærkt, men ogsaa Engene have givet mere end sædvanligt. Vejret var ikke heldigt i Høhøsten, og noget har naturligvis Høet tabt, men det allermeste er dog blevet bjerget nogenlunde godt. Heller ikke i Kornhøsten var Vejret for godt i de første 3—4 Uger, men de Fleste gav dog Tid, og vare jo saa saa heldige at faa det fortrinlige Høstvejr, som hele September udmærkede sig ved. Saamegen Sæd, som der blev kjørt ind i de første 10—12 Dage af den Maaned, er der vistnok aldrig før bjerget i saa kort en Tid. Høsten er, hvad Arbejdsmaaden angaar, forløben som sædvanlig. Akkordarbejde fortrænger mere og mere Daglejerarbejde, og er ogsaa det fordelagtigste baade for Arbejder og Arbejdsgiver. Mejemaskinerne have næsten ikke kunnet bruges, da det var Lejesæd; kun en enkelt Havremark stod op, saa de tillod Maskinerne at gaa nogenlunde godt. De ere derfor iaar anvendte mindre end sædvanlig. Høbsætningen er i Regelen den gamle; kun undtagelsesvis sættes Bygget i Stakke, hvilket ogsaa, foruden at det er noget senere end den almindelige Høbsætning, er temmelig vanskeligt at udføre i ustadigt Vejr, som det var, da Bygget blev mejet, thi det skal dog helst være tørt, naar det sættes sammen i de for Vinden temmelig uigjennemtrængelige Stakke.

Fra Sukkerfabriken ved Stege arbejdes der paa at faa Folk til at begynde paa Sukkerroedyrkning, men om Sagen vinder Fremgang ved jeg endnu ikke.

Fra Nordfalster. Der er baade paa Ager og Eng, navnlig dog paa Ageren, bjerget en usædvanlig Mængde Hø, ca. $\frac{1}{3}$ mere end sædvanligt. Saaledes gav her en Kløvermark, som i Foraaret var jævn god, 7160 Pd. i en tildele tidlig Slæt. Overalt, hvor man passede paa, kom Høet ind i god Tilstand, men det havde alt taget nogen Skade under

Bjergningen, da vi jo næsten stadig havde fugtigt Vejr i hele Højbjergningstiden.

Høsten har givet aldeles usædvanlig meget til Fyld, mere end næsten i Mands Minde. Kjærneudbyttet bliver sikkert for Vaarsædens Vedkommende om ikke just svarende til Fyldet, saa dog rigtig godt, af Rug ret godt, af Hvede derimod simpelt, endog saa at mange kun ville høste meget smaa Fold. Der er ganske vist ikke tærsket meget, men der nævnes dog fra udmærkede Gaarde endog saa lidt som 10 à 12 Fold. Omkring ved 14—16 turde blive det almindelige, men det regne vi jo ikke for ret stort. Hveden paa den mildere Jord i kun ordinær Kraft har klaret sig bedst, idet den dér blev staaende lige til det sidste og afgjort vil give de bedste Fold. Paa meget kraftige Jorder var den saa svær fra Foraaret, at den gik meget tidlig i Leje og havde en uheldig Blomstring, saa den kun giver lidt og megen Smaasæd. Exempelvis kan nævnes, at Urtoba- og Square-head-Hvede efter endt Tærskning paa en mindre Gaard i meget stærk Gjødningskraft har givet 13 og 17 Fold.

Bønnerne, som tegnede ganske glimrende, vare lange (gav 7 Læs pr. Td. Land) og godt bælgssatte, men de bleve her c. 14 Dage før Modningen over hele Marken angrebne meget pludselig af en Slags Rust og fik et brunt Udseende, og Bladene visnede. Som Følge deraf blev Kjernerne langt fra udviklede, og Udbyttet er derved sikkert formindsket med $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$. Jeg har aldrig oplevet det før. Bladlus var der ikke Tale om. Ærterne vare meget stærkt voxede, men havde ondt ved at modnes.

De første 14 Dage af Høsten fra 10de til 24de August vare overordentlig besværlige paa Grund af den megen Fugtighed. August gav her 130 mm., og der faldt 2 Skyller, hver paa c. 35 mm. Navnlig den sidste, Natten mellem 20de—21de August, blødte saa voldsomt, at Hvedehobe, som havde staaet en 8 Dage og stod godt, tildels bleve gennemløbne og maatte stilles fuldstændig om nogle Dage efter for at undgaa Spiring. Man oplever jo ellers meget sjælden, at det bliver nødvendigt at stille Hveden om. Det var næsten i nævnte

14 Dage, i hvilke Mejningen faldt, umuligt at faa Sæden bundet tør sammen, og hvor man holdt paa dette, laa megen Sæd meget længe paa Skaar. Der var i disse Dage ikke Tale om at følge noget bestemt System, man maatte liste sig frem, som man bedst kunde. Og naar det ikke regnede, havde vi her meget lidt tørrende Vejr. Mejemaskinerne kunde med Fordel bruges, selv til meget liggende Hvede, naar man vilde nøjes med at skjære fra en Side. Da en Mand kun kunde hugge 3 Skpr. Land om Dagen i saadan Hvede, betalte det sig dog at bruge dem, men der hørte megen Taalmodighed og Forsigtighed til.

Printice-Byg vinder megen Udbredelse her og vil vistnok iaar vise sig særlig heldigt, da det holdt sig langt længere staaende end de andre Sorter. Særlig var Forskjellen paa-faldende i Sammenligning med Halletsbyg.

Fra Østlolland. Sjælden har noget Aar bragt Egnen her saa stor en Kløverslæt, og sjælden har den været saa vanskelig at faa bjerget. Høet har lidt meget, og er der meget til Fyld, skal det opveje den mindre gode Tilstand, hvori det er bjerget. Udbyttet af Engene har ikke været stort over det Almindelige, men det skal dog tilføjes, at der heller ikke her paa Egnen gjøres det Mindste for dissers Forbedring.

Kornhøsten har været meget vanskelig med stadigt Bygevejr i Mejetiden, saa at det var overordentlig svært at faa bundet Kornet tørt. Hvor man havde lagt ud med Kløver, var det absolut nødvendigt at lade det ligge paa Skaar, og det laa meget længe, inden det blev bundet op. Bygget har tabt sin smukke Farve, men der var kun faa spirede Korn, paa Grund af det kolde Vejr. Hvad denne Høst, ligesom rigtignok saa mangen anden Høst har viist os, er Vigtigheden af at stille Kornet ordentligt i Hob, thi medens Alt, hvad der stod godt opstillet, kunde døje Regnen, maatte alt det slet opstillede sættes om. Det er jo et saare vanskelig Arbejde, der skal gjøres fortrinligt, hvis der ikke skal gaa for meget tilspilde, og der skal helst følge godt Vejr derefter.

I Fyld har Egnen maaske aldrig havt saa stor en Høst,

men Forventningerne angaaende Foldene ere mange Steder slaaede stærkt fejl, hvad Vintersæden angaar, hvoraf der ikke er tærsket saa lidt.

Desværre er Kastning stærkt begyndt saavel blandt de ældre som de yngre Køer.

Fra Midtjylland. Fyldte Lader — Hæs paa Hæs ved Gaarde og Huse — talende Vidnesbyrd om en Avl, i Fyld langt rigere end noget af de senere Aar har bragt! Men en Avl, udviklet og kjærnesat under Indflydelse af en usædvanlig stor Regnmængde. Det vides erfaringsmæssigt, at der under saadanne Omstændigheder ikke tør benyttes nogen stor Multiplikator ved Omskrivningen af Læs- til Tøndetallet. I et vaadt Aar stemmes følgelig Forventningerne om Kjærneudbyttet betydelig ned. Naar da Sommerens staaende Thema blandt Landmændene: Høstchancerne — drøftes, venter man et overmaade beskedent Udbytte — haaber dog sideordnet dermed i sit stille Sind paa noget mere, og naar saa Tærskningsresultaterne foreligge, er der dog sjælden naaet, hvad man ventede — end mindre, hvad man haabede.

Som Sædhøsten er stærkt fyldende, er ligeledes Høavlens ualmindelig stor. Udbyttet af 4 store Læs Agerhø i første Slæt pr. Td. Land hører iaar ingenlunde til Sjældenhederne. Desuagtet var dette Aars Højbjergning langt fra nogen ublandet Glæde. Vejrforholdene vare en Tidlang saa uheldige som muligt. En uundgaaelig Følge heraf var, at en stor Del Hø led betydelig Tab ved Udvaskning paa Skaaren, eller ved at være sat for tidlig sammen eller i for store Stakke.

Man saa iaar ikke sjælden anvendt lange smalle Høbe i Stedet for de traditionelle runde Stakke. Man vinder umiskjendelig ved Benyttelsen af hine, at Høet kan rives tidligere end ellers — lige saa tidligt som naar det samles i ganske smaa Stakke, bestemte til Omsætning. Ligeledes udvejres Høet langt hurtigere i Høbene end i Stakkene. Stille Vejr er imidlertid en Betingelse for Benyttelsen af Høbene, da Toppen, saalænge den ikke har faaet Tid til at sætte sig, ellers let blæser af.

Var den ommeldte Regnperiode uheldig for Høavlen, var den det i ikke mindre Grad for Sædens Kjærnedannelse. Dette saameget mere, som det kolde og fugtige Vejr holdt sig lige til Udgangen af August. En ualmindelig stor Procent af Kjærne — Smaasæd — maatte blive Følgen heraf. Efter alt at dømme gjælder dette i højeste Grad for Hvedens Vedkommende, mindst for Byggets, medens Havren, i hvert Fald den sent saaede, ogsaa synes at give usædvanlig lidt udviklet, og som Følge deraf lidet vægtig Kjærne. Hvad Hveden angaar, bleve de uheldige Vilkaar for Kjærnedannelsen end mere skjæbnesvangre derved, at den fra Foraaret frodig udviklede Afgrøde mange Steder ved den stærke Nedbør gik for tidlig i Leje. Selv Square-headhveden maatte i usædvanlig stort Omfang neje sig, og naar denne Hvedesort lægger sig, gjør den det i Regelen tilgavns — som var den tromlet. Overalt, hvor Hveden saaledes var gaaet tidlig og stærkt i Leje, blev Kjærneudbyttet mere end tarveligt. $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ Td. daarlige Kjærne pr. Læs meddeles fra flere Sider som Tærskningsresultatet af Afgrøden fra slige Arealer. Om Indflydelsen af tidlig og senere Saaning paa Afgrøden er intet at bemærke ud over det sædvanlige. Saamanden bliver aldrig klog — siger ganske vist det gamle Ord. Unegtelig kan det vække nogen Betænkelighed, at se nævnte Ord frakjende en saa stor Skare Medborgere Evnen til at vinde frem til endog et tarveligt Forraad af Klogskab. Man faar imidlertid søge Trøst i Bevidstheden om, at de fleste Saamænd nuomstunder ere kloge nok til at vide, at Saaningen paa drainet, velkultiveret Jord bør foretages saasart denne er bekvem. Stort mere eller mindre er der næppe at sige om den Ting.

Høsten var en Tidlang, hele August igjennem, saa besværlig og tidsspildende, som kun sjælden er Tilfældet. Mejemaskinerne vare iaar til betydelig mindre Nytte end ellers, paa Grund af den megen Lejesæd. Kløverens meget frodige Udvikling i Udlægsmarkerne foranledigede til i stort Omfang at benytte Skaarlægning — den uheldigste af alle Høstmaader i ustadigt Vejr. Hvor Bygget laa længe paa Skaar, maatte dets Farve nødvendig, trods jævnlig Vending af

Skaarene, lide betydeligt. Der var Egne, hvor det i ugevis ikke var en eneste Dags »Bindevej«. Under saadanne Omstændigheder var man henvist til enten at lade Sæden ligge eller at binde den mere eller mindre fugtig sammen. Naar det passedes at binde smaa og løse Bind, sporedes paa aaben Mark ikke mindste Ulempe ved sidstnævnte Fremgangsmaade. Den jævnlige Blæst, som ledsagede Regnen, havde selvfølgelig væsentlig Andel i dette Resultat af den paagjældende uregelmenterede Fremgangsmaade. Under vore Forhold, hvor vi sjælden have flere Dages Regn uden Blæst, turde det imidlertid i Almindelighed paa aaben Mark være langt at foretrække at binde Sæden op selv i fugtig Tilstand, fremfor at lade den ligge længere Tid paa Skaar, prisgivet for Regnen. Men det maa udtrykkelig præciseres, at der selvfølgelig da kun tør bindes smaa og løst bundne Neg. Men sikrest bliver det uomtvistelig i videst muligt Omfang at følge Principet: Opbinding umiddelbart efter Jernet. Har Kløveren Tilbøjelighed til at blive for svær i Udlægsmarken, saa Skaarlægning af den Grund synes nødvendig, kan man jo raade Bod herpaa ved at anvende den enkelte Steder fulgte Fremgangsmaade, at saa Udlæget noget senere end Sæden, for herved at give denne Forspringet. I Hveden, der stod udsat for hele den 3 Ugers stadige Regnperiode i August, var det overmaade vanskeligt helt at undgaa spirede Korn. I Skovkroge og bag Hegn optraadte saadanne selvfølgelig stærkest. Som sædvanlig stode omhyggelig satte Hobe med regelmæssige Neg af staaende Hvede sig bedst. Hvor Hveden havde ligget stærkt, og Negene som Følge deraf vare mere eller mindre uredte i Roden, blev den nævnte Ulempe føleligere. Der burde sikkert i Almindelighed anvendes mere Omhu paa at trykke »Skjæget« af saadanne Neg ind under Hoben, saaledes at dette ikke rager frem til Siderne. I en Høst, som den nu tilendehragte, undgaas ellers vanskelig Spirer i Negenes Rodende. At det iaar hævnede sig stærkt at gaa paa Akkord med den gamle Regel at sætte Hobene i Syd og Nord kan ogsaa anføres. I Nordsiden af Hobe, af en eller anden Grund satte i Øst og Vest, var Spiring i Rodenden næsten uundgaaelig.

Sædens mere eller mindre omhyggelige Sæmmensætning er i det Hele taget i en vanskelig Høst skjæbnsvanger for Resultatet. Der er i saa Henseende Adskilligt at lære af en Meddelelse, som »Ugeskrift for Landmænd« af 19de September indeholdt om Høstarbejdernes Udførelse i England. Vort Klima nødvendiggjør maaske ikke den minutøse Omhu, hvormed man dér gaaer frem. Men Adskilligt synes Efterligning værd — saaledes bl. a. det i Meddelelsen anførte Fif at sætte Negene saaledes i Hoben, at Baandknuden vender indad. Atter iaar stod man sig bedst ved at give Tid og afvente Sædens fuldstændige Tjenlighed til Hjemkjørsel. September bragte jo Høstvejr, tilstrækkeligt til Bjærgning af en endnu større Afgrøde end den forhaandenværende.

Allevegne føles der Trang til Udvidelse af Besætningerne. Men Tilførselskilderne ere kun sparsomt for Haanden, og Kreaturpriserne følgelig for høje til, at man med de sandsynlige Konjunkturer paa Smørmarkedet for Øje ret tør vove sig ud med et større Indkjøb. Saa hellere nøjes med noget mindre Kreaturbestand og ved udvidet Selvtillæg søge denne bragt op til det ønskede Omfang. Vejen er ganske vist langsom, særlig med Aarets rige Foderbeholdninger for Øje. Men der er næppe nogen Vej udenom. Angel og Slesvig ere lukkede for os, og det fyenske Marked saa afsøgt, at det bliver vanskeligere og vanskeligere derfra at rekrutere Besætningerne, medmindre man forsoner sig med at sænke Kvalitetsniveauet, samtidig med at Priserne stige. Og herovre er det et Særsyn at se en ordentlig, veritabel Malkeko falbudt.

Fra Vestlolland. Den meste Sæd, kan man nok sige, er kommen godt i Hus, hvad ogsaa den gode Vægt taler for, ligesom ogsaa Kjøbmanden erkjender Kornet for at være en nogenlunde smuk Vare, der er betalt med 650 pr. Ctn. Hvede og 625 pr. Ctn. Byg. Mejemaskinerne have paa Grund af den megen Lejesæd kun været meget lidt brugte.

Maltgjørernes Anvisning paa at lade Bygget ligge nogle Dage paa Skaar, før det bindes op, har gjort det vanskeligt

at undgaa spirede Korn; hvor det derimod er bundet op umiddelbart efter Jernene og sat omhyggelig i almindelige Hushobe, paa 16—20 Neg, hvad der her er den almindeligste Høstmaade, har Landmanden kunnet faa høstet Sæden tør og god, naar der blot gives Tid. Vestlollands Byg vil sikkert iaar hævde sin Plads paa Markedet. — Kartoflerne, hvoraf her kun dyrkes til Husbehov, give kun ringe Udbytte og ere stærkt angrebne af Sygdommen. — For Sukkerroerne er det milde Vejr særdeles velkomment, men man maa dog vist være forberedt paa ikke saa lidt ringere Udbytte end forrige Aar. Kampagnen begynder i Slutningen af denne Maaned.

Af Ejendomshandler, særlig med større Gaarde, er her i Sommer ikke skeet faa; de ere betalte med omkring 800 Kr. pr. Td. Land, og den almindelige Mening er, at disse Gaarde ere solgte til Priser, der ere i Overensstemmelse med Ejendommenes virkelige Værdi, men det maa tilføjes, at de høre til Egnens bedste Avlsgaarde. Mindre Ejendomme ere betalte med endnu højere Priser.

Fra Kjertemindeegnen. Udbyttet af Kornhøsten har været ualmindelig stort hvad Kvantiteten angaar; dette gjælder dog kun Vaarsæden, idet Rug og Hvede ikke fylde mere end i et almindelig godt Aar, medens Vaarsæden i denne Henseende langt overgaar et Middelaar. Saavidt man kan dømme om Kornets Kvalitet, vil denne næppe komme til at staa højt; særlig synes Vaarsæd, som ikke er saaet tidlig, at være smaakjærnet og af lav Vægt, hvorimod det tidlig saaede Byg kan give en god Vare. Vintersæden er ogsaa kun lille i Kjærnen, og særlig Hveden synes ikke at skjæppe synderlig godt.

Fra Egnen ved Korinth. Den avlede Hømængde har, saavel fra Ager som Eng, iaar været meget stor, ofte det Dobbelte af den sædvanlige. Høets Beskaffenhed er derimod meget forskjellig, eftersom Bjergningen er foregaaet paa en mere eller mindre heldig Maade.

Meget Agerhø er iaar, som sædvanligt, bleven af en

langt daarligere Kvalitet end det burde, baade fordi det er slaacet paa et for sildigt Tidspunkt, og fordi der benyttes en uheldig Bjergningsmaade, hvorved Høet tørres altfor stærkt og saaledes mister de værdifuldeste Plantedele.

Avlen af de forskjellige Kornsorter har, hvad Mængden angaar, ligeledes været udmærket. Dette gjælder alle Kornsorter; men dog mest Vaarsæden og saavel efter tidlig som sildig Saaning. Aarsagerne hertil have nærmest været det meget afvxlende Vejr og den Omstændighed, at Afgrøderne have været forskaanede for Angreb af Insekter, Snyltesvampe og Larver.

Med Hensyn til Beskaffenheden af Halm og Kjærne er det formentlig en Selvfølge, at det fugtige Vejr, med ringe Solskin, ikke har kunnet give den bedste Kjærne. Hertil kommer endnu, at det ustadige Høstvejr i August foranledigede, at megen Sæd tog nogen Skade, om end just ikke megen, ligesom en Del utvivlsomt er bleven kjørt mindre tørt i Hus. — Med September Maaned begyndte stadigt Vejr; men selv da var der Mange, som vare vel ivrige af Angst for Omslag.

Afvigelser fra den her paa Egnen almindelige Høstmaade, med Sædens Opbinding strax efter Leen og Sammensætning i Langhobe, ere i Almindelighed ikke foretagne, undtagen hvor der har været meget Grønt i Sæden.

Mejemaskiner ere kun lidet benyttede. — Kartoflerne have lidt meget af Sygdommen. — Roemarkerne stode en Tid i Stampe af Mangel paa Varme; men nu ere alle Sorter Roer fortrinlige og tegne til at ville give en god Middelhøst.

Græsset har været usædvanlig rigeligt i Sommer. Køernes Huld er derfor godt og Mælkeudbyttet ligesaa; men Mælken har været noget tynd. — Det gode Græs er der endnu, og da Vejret tillige er mildt og tørt, gaa Kreaturerne som Regel endnu ude baade Dag og Nat. Dette, i Forbindelse med den overordentlig rige Avl baade af Halm, Hø, Roer og Kjærne, gjør, at Udsigterne for Vinterfodringen ere saa glimrende, som de sjælden have været. — Kreaturpriserne ere derfor ogsaa saa høje som igensinde før. Alle ville kjøbe; men

Prisernes Størrelse foranlediger dog, at ogsaa nogle ville sælge. — Kjødpriserne ere derved ogsaa stegne stærkt, og selv Ostepriserne hjælper det paa. — Derimod have Smørpriserne i Sommer, som bekjendt, været lave, hvilket trykker Udbyttet af Mejerierne.

Denne Bevægelse i Priserne har med eet Slag gjort Tillæget til den mest rentable Gren af Husdyrbruget, og det synes ogsaa, som om dette hurtigt vil foranledige en Systemforandring, hvorom der ganske vist endnu kun tales; men som der dog er megen Sandsynlighed for, i en betydeligere Grad, ogsaa vil blive udført i Praxis.

Dengang Gaardmanden, da den nedadgaaende Periode kom, saa, at han umuligt, med sine udpinte Jorder og de lave Priser, kunde leve af Kornsalg og en tarvelig Mejeriindtægt samt Indtægt af lidt ogsaa tarvelig opfodt Tillæg, spejdede han efter en Maade at komme ud af Kniben paa og fandt Midlet i Andelsmejerierne, hvoraf der vare nogle faa, som gik godt og gave et Overskud af 20 à 25 Kr. pr. Ko samtidig med at Affaldet let, ved Svinene, kunde udbringes til det Beløb, hvormed det blev betalt.

Andelsmejerierne voxede op allevegne, og da man samtidig fandt, dels at Svinet var den bedste Betaler af Affaldet, og dels at det ogsaa hurtigere gav Penge i Kassen end Opdræt af Kreaturer, formindskedes Tillæget heraf.

Hertil kommer, at der i sidste halmknappe Vinter var ganske god Afsætning af Ungkvæg, som i store Mængder udførtes her fra Fyen.

Herved vilde der, selv under normale Forhold, være fremkommen knap Tid paa den nødvendige Ungdom til Rekrutering af Mejeribesætningerne; men med det gode Græsaar og de store Foderbeholdninger er denne Knaphed selvfølgelig bleven endnu større.

Systemforandringen, som der tales om, er en Indskrænkning af Mejeribesætningerne og et større Tillæg. — Gaardmænd, som før kun have lagt 2—4 Kalve til, tale nu om at ville lægge 8 Kalve til.

Blot nu denne Systemforandring, som nok skal mærkes

paa vor Smør- og Svineexport, dersom den bliver almindelig, ikke maa gribe saaledes om sig, at Markedet, naar de to Aar ere gaaede, da Pengene for dette Tillæg skulle indkasseres, er saa overfyldt, at Priserne igjen blive for lave. Systemforandringen synes ganske vist nu meget rationel og fornuftig, især naar henses til den Udvikling, som det røde fyenske Kvæg har faaet; men der kan dog vistnok ogsaa paa dette Punkt risikeres Overproduktion eller tvungne Salg til lave Priser paa Grund af manglende Furage eller Græs.

Selv om det, hvad der saaledes tales om, bliver til Alvor, og der i kommende Vinter tillægges det dobbelte eller tredobbelte Antal Kalve, er det dog selvfølgelig ikke givet, at der det første Aar vil blive produceret mindre Smør end iaar, idet de store Foderbeholdninger gjøre det muligt foreløbig at forøge Tillæget, uden at indskrænke Mejerikøerne; men i Tidens Løb vil dette dog blive den uundgaaelige Konsekvens deraf, saafremt, hvad der er det Sandsynligste, der igjen kommer daarlige Foderaar.

Vil Smørmængden saaledes sandsynligvis ikke formindskes i 1891, er der derimod en vis Sandsynlighed for, at Svineexporten vil aftage paa Grund af Systemforandringen; thi vel kan man opdrætte Sengsvin med Roer eller Grønt uden Mejeriaffald; men dette sidste er dog vedvarende Grundlaget for Svineholdet, og derfor er der stor Rimelighed for, at det vil aftage, naar Kalvene skulle have Mælken.

Hvor glædeligt denne vort Landbrugs Bevægelighed nu end er, forekommer det mig dog, at man navnlig i de senere Aar ofte er vel rask og hensynsløs i Vendingen, hvorved mange Penge spildes. — Andelsmejerierne vare vistnok nødvendige; men med Svineslagterierne er man gaaet meget for vidt.

Jeg kan ikke lade være med at tænke paa Forholdene her paa Egnen, med Grisetillæget i den Tid, da der her endnu ikke produceredes Sengsvin; thi disse vare i mange Aar regelmæssig saaledes, at hvert andet Aar var der for faa Grise til Egnens Behov, hvorfor Priserne vare høje. Saa anskaffede alle mindre Jordbrugere Grisesøer. Næste Aar

blev der Overproduktion af Grise, Priserne bleve lave, Folk afskaffede Søerne, og Historien begyndte forfra uden at det store Flertal blev klogere. Blot det ikke skal komme til at gaa ligesaa op og ned med Kalvene og Svinene, til Skade for Landmændene, som saa faa lave Priser, naar de have mange Kvier, og høje Priser, naar de have ingen eller kun faa at sælge.

Hvor Renbrakken er bleven passet med Dygtighed, har Vejret ingenlunde været til Hinder for en god Brakbehandling, og saadanne Marker se godt ud og afgive et udmærket Saa-bed saavel for Rug som for Hvede, der i det overordentlig milde og stadige Septembervejr ere blevne eller have kunnet være blevne saaede i rette Tid og i udmærket bekvem Jord.

Hvor der derimod benyttes Halvbrak eller benyttet Brak har Vejret været meget uheldigt. Halvbrakkens Græs-dække har, efter Pløjningen, ikke villet raadne; ved den benyttede eller Sommerbrakken har det paa lette, rene Jorder nok kunnet gaa; men paa stærkere eller urene Jorder er der kun bleven meget lidt Ukrudt ødelagt. — Saadanne Brakmarker kunne, efter at være besaaede, se ganske godt ud; men nogen Brakning i Ordets rette Betydning have de ikke faaet.

I det Hele er Brakmarkens Behandling det svageste Punkt hos de fleste af denne Egns Gaardmænd og Husmænd. De have Alle Brak, 3: de have en Mark, som kaldes Brakmark; men hos de Fleste er denne Mark den mest urene af alle, fordi de ikke gjøre noget ordentligt, for at Brakken kan faa den Betydning, som den kan og bør have. Dette hænger igjen sammen med nedarvet Slendrian, som ikke forgaar, fordi Gaardmandssønnerne nu, som Regel, ere blevne for fine til at tjene, hvorfor den Søn, som skal have Gaarden, bliver hjemme hos Faderen og, paa Grund af den slappe Opdragelse, i Regelen bliver en daarligere Landmand end Faderen var, idet denne dog idetmindste har lært at arbejde, hvad Sønnen ikke altid lærer ordentligt. De komme højst paa Højskole sller maaske tillige paa en Landbrugsskole; men den stadige, støtte Arbejd-

somhed og Omtanke, som Agerbruget kræver, den lærer de Fleste ikke.

Fra Middelfartegnen. Af Korn er her avlet mere til Fyld end sædvanligt. Udbyttet af Vintersæd bliver dog snarere mindre end forrige Aar, da den ikke falder meget stærkt. Dog maa det siges at være ret antageligt, og hvor Hveden ikke er kjørt vaad i Hus, er Kvaliteten god. Her er leveret ny Hvede til en holl. Vægt af 132 Pd. Vaarsæden synes at give bedre af sig, og Udbyttet deraf bliver i kvantitativ Henseende meget stort. Kvaliteten bliver mindre god, særlig vil det blive overordentlig vanskeligt her paa Egnen at fremstille nogenlunde antageligt Maltbyg. Det sildigsaade Korn har givet ligesaa meget til Fyld som det tidligsaade, men Kjærnen er næppe saa god.

Fra Horsensegnen. Højbjergningen fra Ageren har iaar vel ikke været saa stor, som den undertiden har været, men den er dog en god Middelhøst, der betydelig overgaar den, vi have havt i de senere Aar, og Kvaliteten af den maa ogsaa i Regelen kaldes god, uagtet Vejret i Højbjergningstiden ofte var uheldigt. — Engarealet i Bjerre og Hatting Herreder er ikke stort, men det, der findes, har iaar været meget godt. Det er mest de større Gaarde, der ligge i Udkanterne af Herrederne ved det nederste af Vandløbene, som have større Enge, og der er undertiden paa disse, som f. Ex. paa Bygholm, iaar avlet indtil det Tredobbelte imod, hvad der er avlet i de to foregaaende Aar, og som Regel er Høavlen paa Engene vistnok det Dobbelte af, hvad den plejer at være.

Udfaldet af Kornhøsten maa gennemgaaende betegnes som godt. Fyldet er nemlig stort, og Kjærneudbyttet vil rimeligvis staa nogenlunde i Forhold dertil, i alt Fald hvad Vaarkornet angaar. Vintersæden derimod skjæpper ganske vist ikke stærkt, men vil dog vistnok blive en Middelhøst. Ren Bælgæd dyrkes saa godt som ikke her paa Egnen, men den, der har været saaet i Blandsæden, var voxet stærkt til, og af

Handelsplanter dyrkes kun lidt Cikorie, der vel ogsaa vil give en Middelhøst. Indbjærgningen af Vintersæden var mindst heldig, navnlig af Rugen, og Vægten af denne Kornsort er derfor kun lav, hvorimod Vaarkornet som Regel er kommet tilfredsstillende i Hus (det sidst bjærgede naturligvis bedst) og derfor kan forventes at ville give en ret tilfredsstillende Handelsvare, der dog næppe vil blive af nogen høj Vægt, da Varmen og Solskinnet i Vegetationstiden ikke har været tilstrækkelig til at kunne give denne. — Mejemaskiner bruges saa godt som ikke og nye Høstmaader lige saa lidt.

Kartoffelmarkerne ere overalt i større eller mindre Grad angrebne af Sygdommen; desuden klages der over, at der er for faa Knolde under dem, saa Udbyttet vil ganske sikkert blive saa ringe, at det falder betydelig under Middelhøst. Roerne derimod have hele Sommeren frembudt Skuet af stor Frodighed og Bladrigdom, men om Knolddannelsen vil staa i Forhold dertil, er vel noget tvivlsomt, thi ogsaa Roerne have savnet Varme, og selv nu, efter at det smukke Septembervejr har indfundet sig, er Udviklingen af Knoldene ikke paa-faldende stor, hvilket sandsynligvis maa tilskrives, at Nætterne har været for kolde. Alligevel kan man jo nok vente en god Middelhøst af Rodfrugterne.

Det har været ganske almindeligt, at Hvedeaxe, navnlig paa Squarehead-Hveden, iaar har manglet de 2—3—4 nederste Smaaax. Det er fortalt mig, at Docent Rostrup skal have afgivet den Erklæring, at dette hidrørte fra, at Hvedeaxe, førend de endnu vare skudte frem af Straaene, vare blevne angrebne af den lille saakaldte Koleraffues Larve, og — hvis dette forholder sig rigtigt — have vi jo et Insektangreb, som vel i al Fald bør nævnes.

At vi for Øjeblikket staa overfor usædvanlig høje Kreaturpriser (vistnok gjennemsnitlig 25 pCt. højere end sædvanlig) har dels sin Grund i det foran nævnte Forhold, og dels deri, at Besætningerne i de foregaaende knappe Foderaar ere blevne indskrænkede. Mange ønske altsaa at købe, medens Faa ville sælge. Men forøvrigt tvivler jeg paa, at de høje Kreaturpriser ville holde sig Vinteren igjennem, thi Kjød og Smør

er jo ikke usædvanlig dyrt, og der vil naturligvis først paa Vinteren blive tillagt enhver Kalv, der fødes, for at bringe Tallet af Besætningen op, og endelig vil man vel ogsaa efterhaanden lære at indse, at der ikke er noget Tab ved at skulle gjemme til næste Aar noget Hø og Straafoder, og at man hellere maa gjøre dette end at opfodre det paa Kreaturer, der ikke kunne betale det, paa Grund af at de (Kreaturerne) ere for dyrt indkjøbte.

Brakmarkens Behandling har iaar ikke været let, navnlig paa de stærkere Jorder. Tidligere paa Sommeren hemmede Kulden Fremspiringen af Frøkrudtet, hvorimod Væden begunstigede Rodkrudtets Væxt og vanskeliggjorde Brakkens Skjørnning, hvortil kommer, at den sammenslaede vaade Jord, nu efterat Tørvejret har indfundet sig, ofte er bleven bunden meget stærk, saaledes at den nu, da den bliver pløjet op til Sæden, viser sig at være i høj Grad knoldet. Det samme er tildels ogsaa Tilfældet, hvor man havde naaet at faa Jorden pløjet sidste Gang før Høst, og nu har svensket den op til Sæden. For at bøde herpaa har man undertiden anvendt Tromlen, men andre frygte for at anvende dette Redskab til Vintersæden. Denne bliver i Regelen saaet i disse Dage, altsaa for Rugens Vedkommende i ret passende Tid, hvorimod Squarehead-Hveden burde have været saaet tidligere, men det er kun ganske Enkelte, der have kunnet finde Lejlighed dertil i Begyndelsen af September, medens Høsten trængte paa.

Fra Odderegnet. I vel drevne Landbrug ere Tiderne nu næppe saa sløje, som der raabes til. De senere Aar have jo givet betydelige Afgrøder, navnlig har Kornet givet store Fold. Vel have Priserne paa Smør undertiden været vel langt nede; men hvor Besætningerne ere ordnede saaledes, at Kælvningstiden falder om Efteraaret, der har man jo omtrent naaet 1 Kr. pr. Pd. Smør, og saa kan det jo nok gaa og da navnlig paa de Gaarde, hvor man har stærkt malkende Køer. Tiderne have vistnok ogsaa lært mange, at overdreven Fodring skal man vogte sig for, især hvor Besætningerne holdes ved-

lige ved Selvtillæg. Svinene have i det forløbne Aar holdt ret gode Priser, takket være Konkurrencen. Hvorvidt de mange oprettede Andelsslagterier ville økonomisk kunne hjælpe Samfundet, er jo noget, der er forbeholdt Tiden at besvare.

Fra Aarhusegnen. Med Hensyn til Høsten, da var det med mørke Anelser, at man gik den i Møde. Kornet vedblev paa Grund af den fugtige Sommer at gro og blev som Følge deraf først moden meget sent. Da det tilmed strax ved Rughøstens Begyndelse indtraf med ustadigt Vejr, frygtede man, og ej uden Grund, for at Høsten iaar skulde blive yderst vanskelig og besværlig, tilmed da Afgrøden var rig, saa at man med den fremrykkede Aarstid for Øje skulde bruge en større Arbejdskraft end sædvanligt, og man, om end ikke frygtede, saa dog var forberedt paa, at Folkene skulde benytte sig af Lejligheden og skrue Daglønnen op, takket være Socialisternes nu destoværre almindelige Agitation over hele Landet. Imidlertid, det gik, og det gik godt, ja langt over Forventning, og man maa sige, at det er mange Aar siden, at man har havt en saa god og en af Vejret saa begunstiget Høst som iaar.

Der er iaar mod Sædvane her paa Egnen bleven lagt en Del Korn paa Skaar, da man først mærkede, at Vejret antog en stadig Karakter, hvorimod Mejemaskinerne saa godt som ikke ere blevne benyttede, dels paa Grund af Jordens Blødhed, og dels paa Grund af, at Kornet ikke blev saa pludselig modent, og der har været tilstrækkelig Arbejdskraft tilstede.

Roerne tegne iaar meget lovende, men Vejrliget har jo ogsaa været særlig gunstigt for dem. De kunne forventes at ville give en god Middelhøst. Anderledes er det med Kartoflerne, der ere usædvanlig stærkt medtagne af Sygdom og derfor ville give langt under Middelhøst, mange Steder maaske næppe Udsæden i friske Knolde. Magnum bonum — det vil sige den ægte, for nuomstunder benævnes jo næsten alle Kar-

tofler med dette Navn — har bedst modstaaet Sygdommen, men dog langt fra som ønskeligt.

Fra Kolindsund. Stakning af Sæden, naar den er helt eller dog næsten tjenlig til Hjemkjørsel, mod truende Regn anvendes nu mere her, og er et fortrinligt Hjælpemiddel. Derimod har man ikke kunnet bruge Stakning af friskhøstet Sæd, som har været anbefalet; Stakkene tage for stærk Varme. End ikke halvvejret Sæd egner sig til at stakke, selv om det ikke tager absolut Skade i Stakkene, forhales Eftervejringen altfor meget. Metoden er derimod fuldt anvendelig, naar man, som ofte er Tilfældet hen i Høsten, har en stor Del Korn tjenlig, og Regn truer; naar man da, istedetfor at kjøre ind af alle Kræfter, indtil Regnen er der, tager fat paa Stakning med hele Kraften, kan der stakkes et meget stort Areal paa nogle Timer, og Sæden er da at betragte som bjerget. Lidt Spild er der vel, men dog ikke væsentligt som Regel, og der tabes jo ogsaa, naar man efter Regn er nødt til at røgte i Hobene. I sildig Høst, hvor Duggen holder sig til omtrent Middag, er Stakning nødvendig, naar man vil kjøre fra Morgenstunden af, og man stakker saa hver Eftermiddag til at kjøre ind næste Formiddag. — Der er til Sundet iaar anskaffet mange nye Mejemaskiner; til de omliggende Gaarde er det som Regel ikke sket i de senere Aar.

Fra Randerseggen. En saa rig Høst baade paa Ager og Eng, hvad Fyld angaar, have vi ikke haft i mange Aar, saa det vil blive et rigeligt Foderaar. Høhøsten, som faldt i en meget urolig Periode, var langvarig og besværlig.

Rugen var godt groet, men folder ikke stærkt; Kjærnen er ikke stor og af en lav Vægt; den kan heller ikke anlaas til over en god Middelhøst. — Byggen er ogsaa groet stærkt, saa den fylder stærkt, Kjærnen er ikke stor og Vægten heller ikke, men den vil dog paa Grund af den store Masse give ikke lidet over en Middelhøst. — Havren er som Bygget, maaske endnu bedre hvad Kjærneudbyttet angaar. — Hveden

og Vaarsæden kom fortrinlig i Hus, takket være den tørre Periode vi havde fra 1ste til 20de September.

Kartoflerne, som tidlig vare udgroede, ere omtrent optagne; de give ikke noget stort Udbytte, og der er en Del syge Kartoffler; dog maa bemærkes, at Sutton magnum-bonum har været mindst angrebne af Sygdommen, og derfor give et godt Udbytte. Roerne stode i den lange kolde, vaade Forsommer længe i Stampe, men have udviklet sig godt i den senere Tid.

Græsningen har været meget rigelig, men Mælkeudbyttet har ikke staaet i Forhold dertil, da den kolde, vaade Forsommer har virket hæmmende paa Mælkegivningen. Saavel Heste- som Kreaturpriserne ere meget høje, og uagtet Tillæg er i stærk Tiltagende, er der dog temmelig faa Kreaturer iaar til den store Høst. — Brakmarkernes Behandling har ofte været meget mangelfuld, det har været vanskeligt at faa den rigtig god i den vaade Forsommer. Vintersæden var omtrent lagt den 20de September. — Lønningen for Arbejdere er i stærk Stigning. Paa enkelte Undtagelser nær have Landarbejderne ikke gjort Strejke i Høst, men man mærker tydelig den socialistiske Indflydelse.

Fra Aalborg—Hadsundegnen. Høsten trak lidt ud — Kornet vilde ikke til at modnes, og Vejret bragte stadig Byger. Trods disse kom Rugen udmærket godt i Hus, men fyldte ikke stærkt, nærmest under Middel. — Det antages, efter at Sæderugen er tærsket, at den ikke vil skjæppe stærkt. Jeg har Bretagnerug paa 4de Aar og har efter Prøvetærskning Forhaabning om et godt Udbytte, antagelig 12 Fold. Vaarkornet fylder ganske ualmindeligt, og man skal tilbage til 1880 for at have havt et lignende Fyld. Sikkert vil det ogsaa skjæppe godt, hvad Tiden vil vise.

Den graa Snegl viste sig først i Høstens Slutning og gjorde ingen Skade, men vil vel nok nu angribe Rugmarkerne. — Der vil efter al Sandsynlighed til Vinteren blive kjøbt ganske ubetydeligt Kraftfoder; — der er Foder, Hø og

Rodfrugt i Velsignelse, og man vil derfor vistnok spare paa Skillingen.

Kreaturpriserne ere meget høje; der har været lagt altfor faa Kalve til i de senere Aar; paa dette Punkt maa der ske en Forandring, — ellers vil vort Kvæghold blive altfor lille.

Fra det østlige Vendsyssel. Rughøsten har enkeltvis givet stort kvantitativt Udbytte, som Helhed omtrent Middelhøst med Hensyn til Fyld, men gennemgaaende er Kjærneudbyttet lille (4—7 Skpr. pr. Trave), hvorved Foldene i Regelen vil blive under 10 Fold, hyppigst 7—8 og endog derunder. Kjærneens Kvalitet er tilmed meget ringe, med en stor Mængde Smaakorn. — Byghøsten giver som Helhed Middelhøst til noget over Middelhøst. Kvaliteten synes at blive god. Blandsæd og Havre er betydelig over Middelhøst og vil formentlig give et godt Udbytte. — Som Helhed er iaar den tidlige Sæd ubetinget bedst. Milde, let muldede Jorder i god og ret god Kultur have særlig givet et meget stort Udbytte iaar. Kraftige, lermuldede, men noget kolde Jorder have forholdsvis givet et ringere Udbytte. Velbehandlede Kjærjorder have givet et stort Udbytte.

Høsten har været (og vil mulig endnu en Tid trække længe ud paa de store Gaarde) meget sejt. Siden 1ste Juli har Høsten vedværet uden Standsning. De lettere Egne have vel faaet indhøstet i disse Dage (o: Slutningen af Septbr.), men store Strækninger have endnu meget ude.

Havremarkerne have formentlig mange Steder paa lave Jorder været angrebne af Fritfluen. Rust findes stærkt udbredt i alle Sædarter, men har dog ikke voldet noget stort Tab. (I en herværende Rugmark blev dog omtr. 10 Td. Ld. af opdyrket Kjærjord fuldstændig ødelagt deraf.) — Brand har derimod iaar gjort betydelig Skade; navnlig er det almindeligt at se »den brogede Havre« meget angrebet af Brand, vistnok indtil 50 pCt. Brand-Ax. — Denne Sædart benyttes Aar efter Aar paa samme Sted i Regelen hos Smaafolk, og da der intet gjøres imod Svampens Formering, ville Udsigterne for

næste Aars Afgrøde for denne Sædart blive triste, da man næppe kan faa Vedkommendes Øjne oplukkede for Faren.

Aaret (Høst-Aaret) tegner rigere end i mange Aar; man hører enkelte ældre Landmænd erklære, at denne er den største Høst, de have bjærget i 30 Aar; men hertil maa dog bemærkes, at de samme Mænd i Regelen i Vinter erklærede sidste Aars Høst for at være den sletteste i samme Aarrække. Middeludbyttet vil derfor for begge Aars Vedkommende ej blive over Middelhøst. Formentlig vil Høsten iaar som Helhed nærmest være at ligne med Høsten 1882 og 1885.

Fra Mors. Naar vi se paa de fyldte Lader og Kornstakkene ved Siden af hver Gaard, og da spørge, hvilke af Markens forskellige Afgrøder, der særlig have ydet det store Bidrag til den rige Høst, saa bliver Svaret, at alle de forskellige Afgrøder i lige rigt Maal have været Bidragydende, baade Ageren og Engen, baade Høet, Kornet og Foderurterne.

Det maa desuden hjælpe Landmanden betydelig fremad at have de høje Priser paa alle Slags af hans Besætning. Kælvekøer af 1ste Klasse koste op til 300 Kr. Stykket, 2 à 2¹/₂ Aars Stude og Kvier til Fedning 200 Kr. Stykket. Føl er betalte med 250—300 Kr., enkelte op til 400 Kr. Faar og Lam, Fedesvin og Grise ere ligeledes højt i Pris, saa vi leve i et gyldent Aar — var saamange magre og trange Aar blot ikke gaaet forud.

Bestræbelserne for at bevare og forbedre den jydsk Hesterace ere for Tiden store over hele Linien og gjør Dyrtid paa gode Føl. Ogsaa den herværende Landboforening og Hesteavlsforening have ladet indkjøbe en Del af de bedste Føl efter de bedste Stamdyr og lade dem nu bortauktionere til Foreningens Medlemmer som vordende Tillægsdyr.

Fra Viborg—Silkeborgegnen. Høbjærgningen paa Ager og Eng var udmærket god, baade i Kvantitet og Kvalitet. Vejret var gunstigt under Indbjærgningen. Hømængden har i mange Aar ikke været saa god som iaar. Vintersæden er meget god i Kvantitet og Kvalitet; dog klages

flere Steder over, at Rugen ikke giver saa mange Fold som forventet. Vipperne havde ved den tidligsaade Rug lidt af Nattefrost under Blomstringen. Af Vaarsæden er Bygget udmærket baade i Kvalitet og Kvantitet ligesom Havren.

Kreaturpriserne ere meget høje. Faa kan sælge undtagen af Trang paa Penge; — Besætningerne ere i de senere daarlige Høstaar blevne reducerede til det yderste, saa Alle have Brug for flere Kreaturer til at fortære den gode Avl.

Fra Hammerum Herred. Høbjærgningen baade fra Ager og Eng har været god, endog usædvanlig god, hvad Kvalitet og Kvantitet angaar; men usædvanlig vanskelig at faa bjærget i god Tilstand, formedelst det vedholdende Regnvejr; af denne Grund var der endnu flere Engstykker uslaaede, da Høsten begyndte, navnlig hvor man — tildels paa gammel-dags Maner — ej vilde slaa mere ned, end man efterhaands kunde faa hjem. Brugen af Salt i Høet er nu meget almindelig, naar det kommer for ringe i Hus.

Høsten har ogsaa i det Hele været bedre end sædvanlig, og en saadan Egn som denne, der kan taale Regn og Fugt hver eller hveranden Dag, kan ret fryde sig for de høje Jorders Vedkommende. Rugen tegnede udmærket godt; men det viser sig nu ved Tærkningen, at den langtfra svarer til Forventning. Der er Halm nok, men mange Steder giver Rugen næppe 2 Skjæpper i Traven. Bygavlen, saa og Havreavlen, have næsten ikke i Mands Minde nogensinde været saa frodige og kraftige som iaar; men da disse to Sædarter fortrinsvis dyrkes paa den bedre og mere lavtliggende Jord, og derfor saas temmelig sildig og ofte — saaledes som paa Mosejorder — endog først i Juni Maaned, saa er Følgen bleven, at baade Byg og Havre ere vedblevne at voxte og holde sig grønne, og i det Hele ikke at ville modnes, saa man endnu midt i September saa store Bygmarker og endnu større Havremarker henstaaende uhøstede, men i en forunderlig Frodighed. Rodfrugterne fik temmelig megen Regn og have ikke alle Steder kunnet taale det. Kornets Bjærgning foregaar næsten overalt paa sædvanlig Maade; kun have Nogle undladt

at binde Sæden 2den Gang, nemlig paa selve Indkjørselsdagen; thi det er ikke let, naar det endelig en kort Tid giver godt Indkjørselsvejr, da pludselig at have saa mange Hænder tilstede, at der kan blive Tid dertil.

Fra Skjernegnen. Rugen har næppe givet over en lille Middelhøst hverken med Hensyn til Kjærne eller til Straa. Bygget har givet en meget stor Høst, der er næppe nok tærsket endnu, men vil vist Kjærneudbyttet ogsaa blive stort; jeg har set Byg, der gav 9 store Læs pr. Td. Land. Havren har givet et meget stort Udbytte, ingen Landmand her kan huske en saa stor Avl som iaar; det hørte absolut til en Sjældenhed at se et Stykke Havre, hvor der kunde have været ønskeligt, at der var groet noget mere; som Regel var der Lejesæd, men paa Grund af det heldige tørre Vejr blev selv Lejesæden nogenlunde moden og ret godt kjærnesat. Kjærneudbyttet vil sikkert blive meget stort og af god Kvalitet, men staar der endnu (d: 28de September) en Del Havre ude paa større Gaarde paa Grund af utilstrækkelig Arbejdskraft i Forhold til det besværlige Meje- og Hjemkjørsels-Arbejde. Man kan iaar gjerne gaa fra Gaard til Gaard i et og flere Sogne uden at finde en Gaard eller et Hus, hvor der ikke ere Korn- og Høstakke.

Kartoflerne give ingen stor Høst og kun paa høj tørt Sandjord synes de at blive holdbare. Roer eller rettere Turnipsmarkerne love en god Middelhøst.

Her paa Egnen findes næsten ingen Brakmarker; hvad der skal Rug i har været besaaet med Byg, Boghvede, Spærgel; den i Sommer samlede Gjødning skal nu kjøres ud til Rug; hvad der fik Gjødning til Byg i Foraaret, faaer nu Kunstgjødning til Rug.

Fra Bornholm. Høbjærgningen var som Regel temmelig vanskelig formedelst det ustadige Vejr; hvor man holdt paa at faa Høet meget tørt paa gammeldags Maade, er meget blevet stærkt udvadsket af Regnen; men hvor det fordredes mindre udvejret og sattes i smaa Hobe for at

gjennemgaa første Gjæring, er det gjennemgaaende ret godt høstet, og her var iaar en saa rig Kløverhøst, som ikke er kjendt i mange Aar. — Rugen fyldte ikke overdreven stærkt og giver højst en Middelhøst, Hveden fyldte voldsomt, men giver dog ikke særlig mange Fold; som et enkelt Resultat har jeg hørt 20 Fold, men det almindelige er vistnok 12—14 Fold. Foraarssæden har ogsaa fyldt stærkt og giver forholdsvis bedre end Vintersæden, dog ikke udmærket. Ærterne fyldte stærkt, og hvor de modnedes nogenlunde tidlig, give de sikkert gode Fold.

Paa sine Steder har Hvede og navnlig Havre lidt af Bladrust. Kvæget har i Forsommeren lidt noget ved bestandig at staa vaade. Med Undtagelse af en Periode først i Juli har der været rigeligt Græs, og Mælkeriudbyttet har været rigtig godt, naar blot Priserne paa Smør havde været noget gunstigere, men disse have jo iaar været lavere end nogen foregaaende Sommer.

Paa Kælvekøer ere Priserne høje, og gode Køer ere næsten ikke til at opdrive, da ingen vil sælge andet end Udskud, ogsaa Slagterne beklage sig over, at her er Mangel paa Slagtekvæg. Den fugtige Sommer har vanskeliggjort Behandlingen af Brakmarken, især hvor der var meget Kvikgræs, hvorimod Ukrudtsfrø har spiret villig; den almindelige Saatid for Vintersæden: første Halvdel af September, faldt iaar i den travleste Høsttid.

Kapitelstaxterne for Aaret 1888.

	Hvede	Rug	Byg	Haavre	Gule Ærter	Graa Ærter	Bog-hvede	Smør	Pfærsk	Hon-ning
	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Td.	pr. Pd.	pr Pd.	pr. Pot.
Sjællands Stift (Bornholm)	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
undtaget)	12 60	9 43	9 56	6 71	11 66	11 4				
Mgen.	10 7	9 82	9 28	6 1	11 66	11 4		82		
Bornholm	9 82	9 82	9 59	6 57	11 66	11 4				
Fyens Stift.	12 93	9 74	9 81	6 69	12 3	11 62				
Lolland-Falsters Stift:										
forrige Halsted Amt.	12 86	10 15	9 62	6 69	12 1	11 63				
— Maribo Kloster og Aalholm Amter.	13 8	10 2	9 72	6 73	11 83	11 47				
— Nykjøbing Amt.										
Aalborg Stift:										
Vendsyssel og Han Herreder	9 66	9 66	9 8	6 40	11 66	11 4				
Thy og Mors.	9 80	9 80	8 84	6 79	11 66	11 4				
Viborg Stift.	9 38	9 38	8 77	6 6	11 66	11 4				
Aarhus Stift.	9 5	9 5	9 5	6 21	11 66	11 4				
							19 13			
								92		
								pr. Td.: 205 95		
								pr. Pd. 93	46	82
Ribe Stift:										
Ribe Amt.	10 78	9 76	9 88	7 43	11 66	11 4				
Vejle Amt.	9 76	9 76	9 65	6 86	11 66	11 4				
Ringkjøbing Amt.	10 43	9 43	9 40	7 28	11 66	11 4				
Gjennemsnit for 1888.	12 87	5 85	9 40	6 65	11 88	11 44	8 90	90	45	80
— for de sidste 10 Aar	15 13	11 64	10 49	7 21	14 27	13 69	9 54	86	52	54

NB. Da denne Kapitelstaxt ved en Forjæmelse ikke er medtaget i forrige Bind, og Tidsskriftet iøvrigt indeholder alle Kapitelstaxterne for en lang Aarrække, tilføjes den her.

